

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

N Ø R R E

I

NR. 8 - 1973 - 65. ARGANG

S

BED OG ARBEJD

S

U

M

HØJSKOLE OG EFTERSKOLE

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BBLIOTEK

Guds form for at give

I mine fjenders påsyn dækker du bord for mig, du salver mit hoved med olie, mit bæger flyder over.
Salme 23.5.

Hvilken vidunderlig Gud vi har! Han har givet os langt mere, end vi nogensinde kunne bede om eller tænke os. Hans kærlige holdning skaber en forskel i vort liv.

En dag mødte jeg på gaden en kristen ven, som havde stået over for mange problemer, og jeg forhørte mig om, hvordan han bar sig ad. Han svarede glad og frimodig: »Hvis jeg på nogen måde havde det bedre, ville jeg ikke kunne holde det ud!« Han vidnede om Guds overstrømmende godhed mod ham. Midt op i vanskelighederne skinnede Guds kærlighed igennem.

Uanset hvilke problemer, vi har, eller hvordan de ydre omstændigheder ytrer sig, så har vi en Gud, der har omsorg for os. Han

ønsker at give os af sin store overflod. Han venter på at få lov til at forbinde vore sår og give os så meget, så vort bæger flyder over.

BØN: *Vor himmelske Fader, vi ved, at du ønsker at give os en velsignelse i dag, fordi du elsker os. Hjælp os til at være rede at tage imod din kærlighedsgave og være taknemmelig. Vi beder i Jesu navn. Amen.*

DAGENS ORD: Guds vidunderlige godhed bringer nye velsignelser hver dag. Lægger vi mærke til dem – og siger vi ham tak?

Charles R. Franklin,
San Francisco, Californien

Verdensomspændende bibellæsning –
Hebræerbrevet 2:1-4; 3:7-19.

Optaget

Lidice

Tidligt om morgenen den 10. juni 1942 blev beboerne i byen Lidice vækket af motorlarm. Solen var endnu knap stået op, så folkene undrede sig over, hvad der var på færde så tidligt. Motorlarmen stammede fra tyske lastbiler, hvis last bestod af tyske soldater.

Soldaterne var knap kommet af lastbilerne, før de systematisk begyndte at gå rundt og banke på dørene. Folkene i husene fik ordre til, at de skulle klæde sig på, og derefter hurtigst muligt bevæge sig op til kirken, selv små børn og de syge skulle møde op, kun dem der var nødsaget til at ligge i sengen måtte blive liggende.

Da alle var forsamlet foran kirken, fik mændene ordre til at skille sig ud fra de andre, kvinder og børn skulle blive stående. Mændene blev gennet over mod en ladebygning, der lå lige overfor kirken. Herved gik 173 mænd og store drenge lige ind i døden. De blev brutalt mejet ned af maskingeværer, mens kvinder og børn så på.

Efter denne grufulde nedskydning af mændene, blev kvinderne og børnene drevet eller kylet op på lastbiler og kørt bort. De blev ført til de to koncentrationslejre Ravensbrück og Auschwitz. Her endte livet for mange af dem, 82 af børnene døde i løbet af den første uge.

Da byen var evakueret, kun de sengeliggende var tilbage, begyndte tyskerne at sætte ild til husene. Snart stod hele byen i flammer. De sengeliggende brændte ihjel. Hen imod aften var Lidice kun en samling ruiner.

Næste dag tog bulldozere fat på at vælte ruinerne og samle det hele i en bunke. Denne blev herefter læsset på lastbiler og kørt bort. Byen var jævnet med jorden, tyskerne var endda så frække at slette navnet Lidice på deres landkort.

I dag er de eneste spor efter det gamle Lidice de åbne kloakskakter, som man kan se

hæve sig 20 cm over jorden. Der må åbenbart være blevet fjernet en hel del jord, inden man har kunnet så græs. For Lidice i dag er kun græsbevoksede skråninger. Her lå engang en by.

Baggrunden for Lidice-tragedien

Natten mellem den 14. og 15. marts 1939 rykkede tyske tropper ind i Tjekkoslavakiet. På én nat var Tjekkoslavakiets selvstændighed udsløjet. Over borgen Hradschin vejede hagekorsflaget. Tjekkoslavakiet blev en protektoratstat, med andre ord, landet blev indlemmet i det tyske rige. Rigsprotektor blev i første omgang von Neurath.

Men von Neurath var efter Hitlers mening for blid mod tjekkerne, så han blev sat fra bestillingen allerede i september 1941.

Til ny rigsprotektor valgte Hitler SS-chefen Reinhard Heydrich, og så begyndte der strenge tider i Tjekkoslavakiet. Heydrich indførte et terrorregime, der truede med fuldstændig udsløttelse af Tjekkoslavakiet som nation. Der blev med hård hånd lavet regler, der forbød demonstration og anden nazifjendtlig aktion. Blev disse regler overtrådt, betød det døden.

For at vise sin magt, indkaldte Heydrich straks efter ankomsten til Prag pressen til pressekonference. Heydrich proklamerede undtagelsestilstand fra dags dato, hvilket vil sige fra den 27. september 1941. Videre oplyste han, at han havde lister over navnene på fremtrædende civile og militære personer, som havde siddet i fængsel i mange måneder, disse personer ville nu blive henrettet. Han understregede skarpt, at dette kun var begyndelsen. De, som ikke ville samarbejde med Tyskland, havde man ingen brug for. Det tyske styre ville fra dags dato blive håndfast, effektivt og nådeløst.

For at få produktionen til at stige i Tjekkoslavakiet, og hermed havde Heydrich særligt tænkt på krigsproduktionen, lovede han rationeringsmærker som betaling for overarbejde, altså en form for bestikkelse. Og det mærkelige er, at tjekkerne arbejdede over, alt hvad de lystede, Heydrich havde succes. Tjekkerne gled længere og længere ind i nazismens lejr.

De allierede indså ret hurtigt, at Heydrich måtte standses, ellers gik det galt for Tjekkoslavakiet. Fik Heydrich lov til at fortsætte det nazistiske styre, ville han med sin lokken og bestikkelse ret hurtigt få det meste af den tjekkiske befolkning bag sig. Derfor måtte han standses, og den mest sikre måde at gøre dette på var at likvidere ham. Man begyndte straks på at uddanne nogle faldskærmsoldater til at løse denne opgave. Man var endda så heldig, at der opholdt sig nogle tjekkere i England. De var parate til at tage tilbage til Tjekkoslavakiet og kæmpe for deres fædreland.

I slutningen af december 1941 sprang de første 5 faldskærmsoldater ud over Tjekkoslavakiet. Deres opgave lød: Likvidér Heydrich . . .

De tjekkiske faldskærmsoldater landede i et hav af problemer. De måtte først have visshed for, at de adresser, de havde fået opgivet i England, var sikre, og herefter skulle de oprette radiokontakt med London. Her var et af de store problemer, idet man havde glemt, hvilken frekvens London sendte på. Det tog derfor 3 uger, inden man fik oprettet radiokontakten, og først da fik de først ankomne at vide, at der allerede var sprunget yderligere 6 mand ud over Tjekkoslavakiet. Man skulle nu kontakte disse 6 mand og derefter begynde at udarbejde den plan, der skulle føre til Heydrichs død.

Her kom nok de største problemer, idet Heydrich altid var omgivet af sikkerhedsfolk. Det eneste tidspunkt han var sårbar, var når han kørte fra sit landsted uden for Prag ind til borgen Hradschin. Denne trans-

port foregik i en hurtig åben Mercedes, i bilen var der kun Heydrich og hans chauffør Klein.

Og det var på denne rute, man fandt det egnede sted til at foretage attentatet. På ruten var der et 120° sving, og her måtte bilen så meget ned i fart, at en velrettet maskingeværsalve kunne standse den. Herefter var det bare at kaste en håndgranat ned i den åbne vogn.

Således var de tjekkiske soldaters plan, og tidligt om morgenen den 27. maj 1942 var alle forberedelser tilendebragt, nu skulle det ske.

Omkring kl. 10,30 den 27. maj 1942 nåede Heydrichs vogn det før omtalte sving. Der skete bare det uheldige for de tjekkiske soldater, at deres maskingevær ikke fungerede. Man måtte derfor prøve at standse vognen med en håndgranat. Det lykkedes, idet håndgranaten splittede bagenden af vognen i atomer, så den ikke kunne komme længere. Heydrich og Klein måtte derfor stige ud af vognen og kæmpe for deres liv. Ingen af dem var åbenbart kommet noget til. Klein blev ret hurtigt gjort ukampdygtig, idet han fik en kugle i benet. Heydrich opgav kampen, han måtte alligevel være såret. Og ganske rigtigt, hans krop var fuld af granatsplinter. Han pådrog sig en alvorlig blodforgiftning, endda så alvorlig, at lægerne ikke kunne redde ham. Det tog ham 10 dage at dø, en smertefuld død.

Tyskerne udslettede Lidice som gengældelsesaktion for attentatet, der førte til Heydrichs død. Og hvorfor så netop Lidice? Af den simple grund at tyskerne fandt ud af, at en af de tjekkiske soldater stammede fra Lidice, og hvad værre var, hans forlovede boede der også. Tyskerne antog så, at hele byen havde deltaget i attentatet. Derfor blev den udslettet.

Omverdenens reaktion på Lidice-tragedien

Den 12. juni blev det fulde omfang af, hvad der var sket i Tjekkoslavakiet, kendt over

hele verden. Her var bevist på, at det tredje rige var en forbrydarnation, der ikke skyede noget middel for at erobre sig magten. I al hast fik man verden over sat alle de kommunikationsmidler, man kunne bruge, i funktion, for at alle skulle få kendskab til den forbrydelse, nazisterne havde gjort i Tjekkoslavakiet.

Verden over blev der demonstreret, holdt brandtaler og spredt flyveblade, der kort sagt forbandede nazismen langt ned i jorden. Verden var i oprør, verden følte sympati for Tjekkoslavakiet. Overalt i verden tog man del i den tragedie, der havde ramt Tjekkoslavakiet.

For at vise sin sympati blev der rundt om i verden opkaldt ting efter Lidice. Som eksempel kan nævnes kommunen Stern Park i staten Illinois, USA, der antog navnet Lidice kommune allerede den 12. juni. I august 1942 antog den mexikanske kommune San Jerónimo navnet Lidice. I Israel antog kommunen KFAR navnet Lidice i 1943. Ligeledes blev et stort antal gader og parker opkaldt efter Lidice.

Verden over blev der indsamlet penge til genopbygning af Lidice. I England blev der i september 1942 indsamlet 32.373 pund, svenske minearbejdere fik indsamlet 5000 sv. kr., fra Ægypten kom der 1600 ægyptiske pund, og franske og belgiske minearbejdere indsamlede 20.000 francs. Alt i alt blev der verden over indsamlet 13 millioner tjekkiske kroner, hvilket er meget forbavsende, da man jo var i krig!

Lidice lever igen . . .

Det befriede Tjekkoslavakiet begyndte straks på at bygge et nyt Lidice. En moderne by på ca. 150 huse (1965). Byen blev opbygget af staten, der foruden de indsamlede 13 millioner kroner indskød 50 millioner kroner.

Overlevende fra det gamle Lidice fik nogle huse til privat eje! Med disse huse fulgte der pligter, der består i, at kvinderne skal passe museet, kulturhuset, massegraven og

hvad der ellers er at gøre ved det gamle Lidice-monument.

I dag er man nået til at 3. generation lever i det nye Lidice. Men der er endnu nogle, der med gru mindes den 10. juni 1942, og tiden der fulgte efter.

Anders Kr. A., højskoleelev . . .

Ovenstående er skrevet efter højskoleklassens tur til Tjekkoslavakiet. Håber, læserne får det indtryk, at højskoleelever også oplever noget i nutiden.

Tbs. M.

Glimt

Højskoleklassen – ja, FU's beslutning om at begynde et nyt kursus 1. september er et vovestykke, men begrundet i tro på, at det må være rigtig at kæmpe for at bevare højskolen.

Kalkpuds rasler ned, hver gang et stykke tapet går løs i de gamle værelser. Vi har i år brugt adskillige spande mørtel for at hele hullerne. Der må en »hovedreparation« til snarest.

Finn har opmålt, hvor mange plader, brædder, gipsplader o.s.v. der skal til for at forny den gamle elevgangs værelser. Håber vi kan købe dette straks, så alt er klar næste sommerferie.

Trappeopgangen er i disse dage påny ved at blive pålagt. Hvor er det trist. Svineri overalt – ikke færdig til eleverne kommer o.s.v. Men vi håber stadig, at det må lykkes. For årtier – eller århundrede siden kunne man da.

Timeplanen og de andre nødvendige ting vedrørende det nye skoleår ser ud til at kunne fungere. Grønbæk har brugt adskillige timer foran »puslespillet«.

Religionslærerforeningen har holdt kursus på seminariet. En del af kursisterne overnattede her.

Jubilæumssammenkomst for det hold, der dimitterede på seminariet for 50 år siden. Samles her på skolen i ugen 21.–24. ds. De oplevede jo højskolens flytning herop på bakken.

2-3 elever mere ville sikre højskolens fremtid, d.v.s. at der gerne skulle komme **een** indmeldelse pr. uge indtil 1. september.

Sommerferien er her på skolen blevet brugt til mange ting. Jeg synes, at de gamle værelser og dito elevgang nu ser ganske pæne ud.

Svømmehallen er stadig under udarbejdelse. Til repræsentantmødet i september skulle alt være klar til fremlæggelse for offentligheden.

Nu skal I se »gårdspladsen« mod syd. Hvor er den smuk. Grønt græs og i hundredvis af roser.

Højskoleliv er at være i aktivitet, og derfor aldrig ensformig – eller stillestående. Vi håber, at vi får et godt skoleår 1973–74. **Ths. M.**

✧ *Højskolepost*

Vore møder:

- 28. aug.: Bording. Ths. M.
- 6. sept.: Vejrum. P. J.
- 10. sept.: Rom skole. Ths. M.
- 13. sept.: Vejrumbro. Ths. M.
- 19. sept.: Kibæk. Ths. M.
- 23. sept.: Kjeldssølejren (Ans). Ths. M.
- 26. sept.: Fur. P. J.

Vandremapper

»Appelsinen 1973« – passeret højskolen 8. aug.

STÆVNERNE

Hvor er det festligt, når efterårets stævner samler mange. Vi ønsker, det samme må ske i år i Viborg, Herning og Vildsund.

Skulle andre egne – eller steder – ønske at arrangere et elevmøde, kommer vi ganske gratis her fra skolen for at være med. Eneste betingelse er, at vi bliver indbudt.

★ *Adresseforandringer*

- 1973 Frk. Anette Overgaard, c/o Erling Nygaard, Astrup, 6900 Skjern.
- 72–73 Frk. Bodil Kristensen, Skærbæk, Linde, 7500 Holstebro.
- 72–73 Frk. Ebba V. Andersen, 2331 Barkelsby, Vester Schauer, WEG., Tyskland.
- 72–73 Frk. Jytte Fly, c/o Hegelund, 2334 Fleckeby, Südring, Tyskland.
- 1972 Frk. Jette Jensen, Langesgade 12², 9000 Aalborg.
- 1972 Jens Tranholm, Hvam, 9620 Ålestrup.
- 70–72 Frk. Irma Damgaard, Lindholm, 7560 Hjerm.
- 69–70 Frk. Doris Møller Lauridsen, Rønde Højskole, Skolevej 2, 8410 Rønde.
- 69–70 Frk. Lisbeth Kobbensmed, Sønderparken 72, 7430 Ikast.
- 69–70 Frk. Hanne Thy. – Frk. Hanne Fly, Blåbærvej 3, 7500 Holstebro.

- 68–69 Frk. Grethe Østergaard. – Fru Grethe Hansen, Mogenstrup, 7800 Skive.
- 68–69 Charles Fihl, Sevel Skovby, 7830 Vinderup.
- 1968 Verner Damtoft, Amalie Skrams Allé 20, 2500 Valby.
- 67–68 og 69–70 Frk. Bodil Pedersen, Ävangsvej 5, Strøby Egede, 4600 Køge.
- 67–68 Jørgen Aggerholm, P. O. Pedersensvej 19, 7500 Holstebro.
- 65–66 Villy Betzer, Over Saustrup, 7870 Roslev.
- 65–66 Anton Mikkelsen, Autocentralen, Ved Parken 19, Koldby, 7752 Snedsted.
- 1964 Fru Birgit Nielsen, Køsters Allé 5, 8900 Randers.
- 1964 Frk. Inga Berg, Ansvej 16 st., 8600 Silkeborg.
- 1962 Frk. Kirsten Hørning Jensen. – Fru Kirsten Hørning Pedersen, Sydagervej 5, 8962 Vivild.
- 1961 Fru Grethe Lund Olesen, Skjoldborgsvej 3, 8723 Løsning.
- 1959 Fru Maren Kallesøe Poulsen, Løkken 2, st. th., 6430 Nordborg.
- 58–59 Knud Kær Nielsen, Mastrup, 9690 Fjerritslev.
- 1958 Frk. Ninna Lindegaard Hansen, Elmevej 3, v. 16, 7600 Struer.
- 56–57 Jens Jensen, Blidstrup Ungdomsskole, 7990 Øster Assels.
- 1954 Fru Johanne Madsen, Nørregade 22, 8850 Bjerringbro.
- 1951 Frk. Sidsel Christensen, Skolegade 64, 7400 Herning.
- 1950 Fru Inger Nielsen. – Fru Inger Nilsson Nørgård, Andrup, Stauning, 6900 Skjern.
- 1949 Fru Gerda Nielsen, Solhjem, Bjergby, 9800 Hjørring.
- 40–41–51 Fru Henny Sønderby, Stormgade 14, 1470 København K.
- 1930 Fru Thora Rasmussen, Fabjergvej 7a, 7620 Lemvig.
Lærer Frank Laursen, 2331 Barkelsby, Vester Schauer, WEG., Tyskland.

Udgivet af Nr. Nissum Højskoles Elev- og Venneforening. – Redigeret af forstander Ths. Mogensen.

CHRISTENSENS BOGTRYKKERI STRUER 25765

DET KAN NÅES ENDNU at komme på højskole 4 mdr. fra september

Henvendelse snarest. - Tlf. (07) 89 10 04

KURSUS fra januar bør være i vore tanker – også herom besvares henvendelse meget gerne

VÆR MED TIL STÆVNERNE

Følgende steder indbydes der til stævner, hvor gamle elever, nuværende elever, fremtidige elever og alle interesserede mødes til et par timers samvær – og hovedtemaet er:

HØJSKOLEN OG EFTERSKOLEN I NR. NISSUM

Alle steder er lærerstaben repræsenteret og tillige de elever, der er interesserede, og vi håber så, at mange vil slutte op de forskellige steder. – VELKOMMEN!

Viborg – søndag den 9. september

Vi mødes på KFUM's soldaterhjem kl. 14,30. – Program i lighed med tidligere år.

Herning – søndag den 16. september

Vi mødes på Østergaards Hotel. Her kommer alle eleverne med i år, og programmet vil nok præges heraf.

Vildsund Strand – mandag den 8. oktober

Bemærk først og sidst, at det er en m a n d a g aften. Vi mener, at noget skulle der gøres for at skabe fornyet interesse – og vi håber, at mange fra Thy og Mors vil slutte op.

Vinderup – onsdag den 24. oktober

Vi mødes i Vinderup menighedshus og forventer som så ofte før en stor flok.